

Grönsakernas framtid är ljus

Lucas Lindelöf
Sakkunnig inom specialväxtodling
ProAgria SLF

Efterfrågan på inhemska grönsaker har under de senaste åren upplevt en märkbar nedgång. Den långvariga, uppåtgående trenden har brutits då många finländare valt att lämna grönsaker på butikshyllorna. Krig och oro för den höga inflationen har tvingat många konsumenter att tänka mer på hushållande än på hälsosam kost.

Kostnadskrisen som speciellt under 2022 drabbade lantbruks- och trädgårdssektorn orsakade även svårigheter i produktionen, vilket tidvis sågs i tillgången speciellt på växthusgrönsaker, något som i sin tur har drev priserna uppåt. En hel del tyder dock på att de värsta tiderna nu är över. Efterfrågan på inhemska grönsaker håller på att återhämta sig och framtiden ser nu ljus ut både ur producenternas och konsumenternas synvinkel.

Nya näringsrekommendationer

De nya näringsrekommendationerna som publicerades i november 2024 har väckt livlig debatt, och det är inte så underligt. Mera grönsaker och frukt rekommenderas, mindre kött. Att lägga sig i människors kostvanor är för många ett känsligt ämne, men på sikt kan de nya rekommendationerna vara bra för både grönsaksproducenter och folkets hälsa.

Enligt handeln har efterfrågan på grönsaker ökat märkbart under hösten 2024, och trenden har fortsatt under början av 2025. De nya näringsrekommendationerna kan mycket väl vara en bidragande faktor, även om deras inverkan tros vara mer långsiktig. Det tar tid att för människor att ändra sina konsumtionsvanor. Den höga inflationens tid ser dock ut att vara förbi och konsumenternas köpkraft håller på att återgå till det normala. Om den krassa ekonomin har varit en viktig orsak till grönsakernas minskade popularitet så är det troligt att många konsumenter kommer att återvända till butikernas grönsaks- och frukthyllor när plånboken åter igen tillåter.

När det gäller konsumtion av grönsaker är det för närvarande få finländare som ens når upp till målen i de tidigare rekommendationerna, det vill säga 500 gram grönsaker per dag. De uppdaterade rekommendationerna 500–800 gram per dag höjer tydligt ribban för vad människor i allmänhet uppfattar som tillräckligt. Med andra ord kan man säga

att det har en psykologisk effekt. Om finländare som tidigare åt 350 gram åtminstone var ganska nära "tillräckligt", så är man nu ganska långt ifrån. Det finns alltså gott om potential för efterfrågan att stiga.

Den ökade efterfrågan på grönsaker som märkts på senaste tid kan till stor del bero på att finländarnas ekonomiska situation håller på att återhämta sig. På lång sikt kommer de allt populärare hälsotrenderna och konsumtionsvanorna som i allt högre grad är växtbaserade sannolikt att öka efterfrågan på grönsaker ytterligare, och de nya näringsrekommendationerna har sin egen roll i detta. Kombinationen av kortsiktiga och långsiktiga faktorer skapar alltså en ljus framtid för efterfrågan på grönsaker, och detta torde utan vidare ses som en möjlighet för våra inhemska grönsaksproducenter.